

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
ikrat natisnena
od vrste 15 kr

Naročnina,
zmanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katere se želi
odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoznamo.

Nefrazitna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in ni-
kako poslana knjiga
se ne vračajo.

Sedmi glavni zbor

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“

se bude vršil 4. in 5. septembra v Novem mestu po tem-le vsporodu:

A.

V sredo, 4. septembra, ob 11. uri seja upravnega odbora.

Isti dan, ob dveh popoldne seja odposlanecev.

Ob 4. uri popoldne seja raznih odsekov:

a) Slomšekov odsek.

b) Odsek za šolsko vrtnarstvo.

c) Odsek za razna učila.

d) Odbor za ocenjevanje mladinskih spisov. (Knjižnice za mladino.)

e) Še kak drug odsek po nasvetu odposlanecev.

Ob 6. uri glavna pevska vaja.

Ob 8. uri zvečer „Beseda“ po vsporodu, ki ga bude določilo in priobčilo slavno novomeško učiteljsko društvo, katero bude priredilo „Besedo“ v imenu „Zaveze“ s pomočjo slavnega „Dolenjskega pevskega društva“ in slavnega tamburaškega zbora v Novem mestu.

B.

V četrtek, 5. septembra:

a) Izlet na Grm in ogled ondotne poljedelske, vinarske in sadjarske šole (ob 6. uri zjutr.)

b) Ob 8. uri sv. maša pri oo. frančiškanih.

c) Ob 9. uri glavni zbor po vsporodu, ki se bude v seji odposlanecev določil. (Po glavnem zboru se voli po odposlancih novi upravni odbor.)

d) Ob 12. uri skupni obed in prosta zabava.

Glavni zbor, „Beseda“ in vse seje se bodo vršile v prostorih slavne Čitalnice v „Narodnem domu“.

Slavna učiteljska društva vnovič prav vljudno vabimo, da nam v kratkem oglašé še kaka vprašanja, da izvolijo delegate ter pošljejo letnino.

P. n. udeležence glavnega zbora opozarjamo, naj vsak sam prosi znižane voznine po železnicah, osobito po južni železnici.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“
v Krškem, 12. julija 1895.

Armin Gradišnik s. r.,
t. č. tajnik.

Iv. Lapajne s. r.,
t. č. podpredsednik.

Pouk v oddelkih.

Z ukazom vis. c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta z dne 16. oktobra 1884, št. 5167 priobčujajo se pregledani učni načrti za ljudske šole na Štajerskem. Napominani načrti določujejo, kako je učence v vsaki vrsti šol razporediti po posameznih razredih in oddelkih z ozirom na šolska leta, nadalje odredjajo, koliko učnih ur je odmeriti vsakemu predmetu ter nazadnje napovedujejo smoter, ki je doseči v vsakem razredu, deloma tudi v vsakem oddelku.

Vsak učitelj mora pri pouku po teh načrtih naleteti na silno velike težkoče. Načrti namreč zapovedujejo, kateri smoter se mora doseči v vsakem razredu oziroma oddelku. Ker pa učenci obiskujejo v nižje organizovanih ljudskih šolah, t. j. v jedno- do štiri-razrednicah — in pri nas imamo brez malo izjem samo takšne —, po nekoliko tudi v višje organizovanih vsak razred ali celo vsak oddenek po dve in še več let, v katerih se mora doseči dotični smoter, nastane vprašanje: kako se naj razdeli učno gradivo, ki je predpisano za kak oddenek ali razred, na različna leta, kolikor jih obiskujejo učenci dotični razred ali oddenek?

V vsakem oddelku oziroma razredu, v katerem je združenih več šolskih let, menjavajo učenci po nekoliko od leta do leta. V prvem oddelku drugega razreda dvorazrednice n. pr. sta združeni 4. in 5. šolsko leto. Letos imaš torej v tem oddelku učence, ki so bili že lani tukaj (5. šolsko leto), poleg njih pa takšne, ki so v tem oddelku novinci (4. šolsko leto). Isto razmerje vlada v vsakem oddelku, ki ima dve šolski leti. V oddelkih s tremi šolskimi leti (n. pr. II. oddenek 2. razreda dvorazrednice) nahajajo se po učni dobi trojni učenci, 6., 7. in 8. šolsko leto. Jedni so že tretje leto v tem oddelku, drugi drugo, tretji pa prvo. Še več šolskih let najdemo združenih, ako v poštev jemljemo cele razrede. V enem razredu nahajajo se po četrir, v nerazdeljeni jednorazrednici celo učenci osem različnih učnih stopinj.

Kaj pa sledi iz tega? — Jasno je, da vsled združenja učencev različnih šolskih let v enem oddelku oziroma v enem razredu se pri pouku v dotičnem oddelku ozir. razredu ne smemo nikoli naslanjati ali upirati na gradivo, ki smo ga učili v tem oddelku ali razredu lansko ali predlansko leto; kajti lani in predlani so bili v tem oddelku (razredu) po nekoliko drugi učenci; nekoliko učencev vstopilo je že letos v ta oddenek (razred), ki torej še ne morejo znati, kar se je lani učilo v tem oddelku. Zato pa tudi ne moremo razumeti pouka, naslanjajočega se na imaginarno znanje.

Nadaljna posledica našega premišljevanja je brez dvombe, da se mora učna snov, ki je odmerjena kakemu oddelku ali razredu, v katerem se učenci različnih šolskih let skupno poučujejo, razdeliti v toliko delov, kolikor je združenih šolskih let. Tvarina se mora tako deliti, da je vsak del za se neodvisen od drugega. Razumenje vsakega dela se ne sme upirati na znanje drugega dela. Vsako leto se uči samo jeden del. Vsa tvarina pride na vrsto v tolikih letih, kolikor je v dotičnem oddelku šolskih let. Tvarina se ponavlja v večletnem krogu. — Dobro! Ako je to mogoče, pa se bode tako storilo. In pri mnogih predmetih je to resnično mogoče. Brez vsake težave se takšna delitev da izvršiti n. pr. s prirodopisno tvarino (ako nočemo po Lübeno sestavljati znanstvenega sestava), s prirodoslovno itd. snovjo.

Toda z vsako snovjo pa ne bo šlo. Nekateri predmeti so takšne narave, da jih ne moremo deliti, kakor bi radi. Pri njih se razvija tako rekoč jedna misel iz druge, da ni mogoče razjasniti četrte in pete, komur ni znana druga in tretja. Ti predmeti razvijajo se nekako po strogo logičnem sestavu, katerega učitelj pri pouku ne more popolnoma v nemar puščati. Tukaj se mora didaktična metoda ozirati kolikor toliko na znanstveno

ali sistematično. Kakor sledijo različni deli učne snovi zaporedoma, to določuje v prvi vrsti predmet sam, ne pa metoda. Snovi takšnih predmetov ne moremo razdeliti v različne dele, ne da bi se razumenje poznejših naslanjalo na znanje poprejšnjih. Takšnih predmetov torej ne moremo učiti učence na različnih stopnjah ob enem, vsaj ne brez izjeme. Zato moramo deliti učence v toliko oddelkov, kolikor imamo v razredu različnih starostnih dob, rekše v toliko oddelkov, kolikor imamo šolskih let.

Pri tem stavku bode gotovo z glavo skimaval marsikateri izkušen učitelj, rekoč: Po takem bi imel po tri, četrta, v jednorazrednici celo pet ali šest, nemara celo osem oddelkov! Za božjo voljo! Koliko pa bo prišlo neposrednega pouka na jeden oddelek.

Prav imaš, dragi bralec! Tega načela, ki se sicer poda popolnoma logično iz našega premišljevanja, ne bode zagovarjal nobeden izkušen učitelj. Kako pa torej naj razdelimo snov, kako naj družimo šolska leta pri omenjenih predmetih, ki jih moramo v jednem razredu poučevati? To vprašanje, ki je velike važnosti in ki je silno težko rešiti, napotilo je stalni odbor okrajne konferencije mariborske okolice, da si je stavilo njegovo rešitev s pomočjo vsega učiteljstva tega okraja za nalogo letošnje konferencije.

Največje težave dela v tem oziru gotovo računstvo. Zategadelj se je naprosil gosp. profesor Luka Lavtar, ki je kot strokovnjak na polji metodike računstva na najboljšem glasu, da razjasni svoje misli o tem vprašanji z ozirom na svoj predmet in sicer najprej v najtežji šoli — v jednorazrednici. On imej torej prvo besedo. Potem hočemo tudi objaviti, do kakšnih uspehov smo prišli gledé na druge predmete. (H. Schreiner.)

Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli.

Profesor L. Lavtar.*)

Pozivu, da sestavim načrt za jednorazredno ljudsko šolo, sem se še le po daljšem premišljevanji in z nejevoljo udal. Ako se namreč pomisli, da se moj večletni trud, pri katerem trpim ne nezdatno škodo, v Avstriji, dá celó v moji ožji domovini, nekako hladno prezira, da ne rečem zavira, se ne bode nobeden začudil, ako me zapušča veselje za delo tako potrebno in tako koristno. Trdno prepričanje vendar, da so moja pota pri pouku iz računstva skoz in skoz prava, podpora, katero imam v popolnej meri pri svojem cenjenem gospodu ravnatelji in pri svojih tovariših, pri gospodih učiteljih na vadnici, kjer ne vlečejo odgovorov z brezbrojnimi vprašanji siloma iz učencev, kjer torej učenci stavljené naloge samostojno rešujejo, in konečno dobrohotnost učiteljstva na Spodnjem Štajerskem osobito pa onega, ki je v šolskem okraji pod nadzorništvom gospoda ravnatelja Schreiner-ja, vse to me je navdalo zopet s pogumom ter lotil sem se še tega kislega dela, o katerem imam danes na tem mestu govoriti.

Sestavljanje načrtov, kakor so pri nas v navadi, ne dela nobedne posebne težave.

V I. oddelku (1. šolsko leto) jednorazredne ljudske šole se ima po predpisih poučevati.

„Računanje od 1 do 10 ustno in pismeno. Denarji, mere, teže, na koliko se njih razredovanje oslanja o desetičnem načinu“.

Takisto kratko je izražen načrt za II. (2., 3. in 4. šolsko leto) in III. oddelek (5., 6., 7. in 8. šolsko leto). Pri tem sestavljanji načrtov se vendar ni pomislilo, da se zmožnosti učencev, katere se od leta do leta zmerom bolj razvijajo, v jednem in istem oddelku jako razločujejo, in ni se vprašalo, ali je v resnici mogoče, da se poučuje učence istega oddelka skupno iz iste računske snovi, da se doseže predpisani smoter. Učenci 2. šolskega leta n. pr. bi morali isto računati, kakor učenci 4. šolskega leta.

*) Govoril pri učiteljski konferenciji za okraj okolica Maribor.

Ako torej učitelj hoče, da poučuje v računanji plodonosno, mora si sestaviti načrt za vsako uro skoz celo leto. In to sem jaz tudi storil. Vendar pa moram koj omeniti, da naj se smatra moj načrt osobito kot kaži pot, in da naj ga praksa na vsak način še primerno popravi; da, jaz bi vsakemu položil na srce, da ga previdi pri vporabi z opomnjami, katere mu narekuje skušnja, in tako bomo v teku let dospeli do načrta, kateri bo na vse strani zadoščeval.

V zadnjem času šviga po zraku geslo „računanje je priprosteje urediti“, katero se navadno tako razume, da je treba snov pristriči. Iz tega sledi, da računanje v ljudski šoli boleha. Krajšanje snovi, in sicer tudi v jednorazredni ljudski šoli, je vendar neznamno, ako hočemo potrebam sedajnega časa zadoščeovati in navedeno geslo more veljati le bolj za vladajočo metodo, katera je na mnogih mestih za otroka neprebavljiva. Pri sestavljanju tega načrta sem se še bolj prepričal, da moramo Grube-jevo metodo popustiti.

Ko sem o tej svoji nalogi premišljeval, vrivala so se mi razna vprašanja, osobito pa vprašanja: „Kje se ima snov krajšati?“, „Ali bi se ne imele nekatere stopnje iz jednega številnega prostora premakniti v drugega in katere?“, „Kako se ima obravnavati ulomke, torej sploh, kaj se ima vsakemu šolskemu letu naložiti?“, in končno sem spoznal, da mora biti pouk iz računstva na jednorazredni ljudski šoli večinoma „posreden“. O teh navedenih točkah hočem zdaj natančneje govoriti.

Kje moremo torej računsko snov krajšati? Po mojem prepričanju ni treba številne vrste čez 1 milijon razširiti.

Pri računanju s celimi števili bi se na prvi pogled najraje pečali v jednorazrednici samo z ustnim računom, ker navadno otroci teh šol pisanega računanja po pravilu ne potrebujejo. Pa za tako krajšanje se ne morem ne jaz in gotovo tudi nobeden izmed vas ogreti. Vse krajšanje pri računanju s celimi števili se skrči samo na to, da pri tem računanju nikoli ne sežemo čez 1 milijon. Nekateri bi navadne ulomke najraje popolnoma odpravili, kar pa vendar ne gre, ker se ulomkov z malimi imenovci v navadnem življenju ne moremo odkrižati, in ker z njimi pripravljamo na decimalne ulomke. Če se že ulomkov ne moremo znebiti, vendar jih pa moremo omejiti na one z imenovci $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\dots$, $\frac{1}{10}$, potem na one, na katere nas prevajajo spreminjevalna števila imenastih števil, n. pr.: $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$, $\frac{1}{60}$ itd. in končno na one z imenovci $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{100}$, $\frac{1}{1000}$, s katerimi pripravljamo ravno na decimalne ulomke. Samo ob sebi se razume, da ni treba o tako zvani „deljivosti števil“ govoriti. Drugega krajšanja pri računih bi ne odobral.

Pri decimalnih ulomkih bi se le pečali s končnimi, perjudne bi pa tako krajšali, kakor zahtevajo imenasta števila pri uporabnih nalogah. — Množenje in deljenje decimalnih ulomkov z 10.000, 100.000 se more prav lahko prezirati.

Računanje z imenastimi števili, osobito pa razdrobitev in skrčitev takih števil se ima omejiti na manjša števila.

Krajšanje uporabnega računanja in računskih nalog iz oblikoslovja bode najboljše razvidno iz sledečega načrta.

Kolikor pa o vsem tem krajšanju premišlujem, toliko prej se prepričam, da samo s tem le malo dosežemo za mogočnost poučevanja iz računstva v jednorazredni ljudski šoli. Oglejmo si zdaj, kako bi se dale stopnje premakniti iz jednega številnega prostora v drugega in kaj bi se doseglo s tem?

Po predpisu se imajo otroci 1. šolskega leta poučevati v številnem prostoru 1—10. To je jedna najnesrečnejših misli, katero je porodila Grube-jeva metoda iz svojih nasledkov. V tem prostoru se ne dovrši nobedna celota z ozirom na račune, akoravno vaji „jeden in jeden (seštevanje osnovnih števil)“, „jeden manj jeden (obrat prve vaje)“ ne delate najmanjših težav, akoravno otroci niso zreli za množenje, še manj pa za mer-

jenje in delitev v tej starosti, akoravno si otroci, kakor uči večletna skušnja, številno vsoto do 100 vsaj v obliki štetja pridobijo. Pa Grubejevi metodi na ljubo se žrtvujejo vse te jednote, namreč „jeden in jeden“, „jeden manj jeden“ in „številna vrsta do 100“, otrokom pa se podajajo posamezni kosi, katerih deloma celó ne razumé. Ubogi otrok, ki hrepeniš naprej, kako ti vežejo tvoj duh pri pouku že od začetka, da zgubiš poznejše vso samostojnost!

Predmet sam in učenčeva zmožnost torej zahtevata, da se dovrši v vsakem šolskem letu kaj celega, da se pa ono, kar dela še težave, premakne v poznejši številni prostor. Kaj bi se moralo torej premakniti?

Skušnja zahteva, da naj se koncem 1. šolskega leta številna vrsta do 100, koncem 2. šolskega leta do 1000 razširi. Ker pa otroci 3. šolskega leta pri samostojnem razširjanju številne vrste v prostoru do 1000 obtičé, naj se razširi številna vrsta še le v 4. šolskem letu do 1 milj.

Z ozirom na razne račune opomnim sledeče:

V 1. šolsko leto spadate vaji „jeden in jeden“ in „jeden manj jeden“, na vajo „jedenkratjeden“ se ima le pripravljati; merjenje in delitev pa se ima popolnoma premakniti v 2. šolsko leto (s premislekom ne rabim izraza „v II. oddelek“), na kateri vaji se vendar pripravljati more z razložitvijo števil na 2 in na 3 jednake dele, n. pr. $6 = 3 + 3$, $6 = 2 + 2 + 2$. Vaje, kakor $43 + 28$, $86 - 37$, 2×30 , 2×32 , $2 \vee 40$, $2 \vee 42$, ne narejajo sicer nobednih posebnih težav, zahtevajo pa časa, s katerim se ima v jednorazrednici prav močno računati. Nadalje je treba pomisliti, da se ima otrok v jednorazrednici večinoma naslanjati na lastno moč, ter mora večjidel posredno računati, da si mora torej one stopnje, na katere se pozneje naslanja, do dobrega prisvojiti, predenj preide na nove, in to nas privede do sklepa, da se imajo one navedene stopnje v 3. šolsko leto preložiti, v katerem jih otroci prav lahko in popolnoma samostojno izvršujejo.

Iz enakih vzrokov se imajo ustne vaje, kakor $352 + 450$, $432 + 327$, $862 - 380$, $943 - 528$ iz 3. v 4. šolsko leto preložiti.

Pismeno množenje z D in mešanimi celimi števili se ima iz navedenih vzrokov premakniti v 4. in deljenje z D, ali s S itd., in z mešanimi celimi števili v 5. šolsko leto, tako da se računanje s celimi števili še le v 5. šolskem letu dovrši.

Računanje z imenastimi števili naj se zaradi njegove važnosti že v 1. šolskem letu prične, in naj se potem goji v vsakem šolskem letu pri vsakovrstnem računu, kakor se bo to še natančneje iz načrta pa tudi iz sledeče točke tega govora spoznalo. Skupaj kot celota se pa to računanje obravnava v 5. šolskem letu. (Dalje sledi.)

Pouk v spisji v ljudski šoli.

(Povodom okrajne učiteljske konferencije, dne 16. julija 1895. sestavil Josip Brinar v Slov. Bistrici.)

Visoko se je popela pedagoška vednost, bodi-si z ozirom na vsebino pouka, bodi-si z ozirom na njega metodiko in didaktiko, skoraj bi rekel previsoko, kajti ona plava že v zračnih višavah, ne menéč se za realno kretanje na prozajčnih tleh, ne brigajé se za male, na duhu in telesu slabe potomce Adamove, prvega opozicijonaleca lepim idejalom. Kruti „boj se bije“ skoraj v vseh strokah šolske vednosti, marsikatera kapljica tinte poteče za malenkostno, seveda večkrat prav krasno idejo, ki pa hoče prešerno zavzemati prvo mesto v glavi ubogega učitelja, kateri se mora — Bogu bodi potoženo — zaradi nepovoljnega poznanja metodičnih knjig pustiti terorizovati od vsakogar.

Največ preglavice pa dela nekaj let sem za razvoj šolstva vnetim možém pouk v spisji in sicer po pravici, kajti vspehi v srednjih šolah bajé pričajo, da mora gledé na

ta predmet biti na temelji, t. j. v ljudski šoli, nekaj puhlega, nekaj krivega. Zanimanje za ta predmet pa mora biti tem večje, ker je spisje — v poznejšem življenji pisanje, dopisovanje, pisateljjevanje itd. — eminentnega pomena za vsakdanjo potrebo. Zato je pa tudi gotovo vsak narodni učitelj z veseljem pozdravil poziv slavnega našega šolskega predstojništva, da naj tudi on izrazi svoje mnenje o tem predmetu, da naj tudi on razloži svoje izkušnje in misli z ozirom na spisje.

Posebno štiri točke so, zaradi katerih so se že križali marsikateri „uma svitli meči“ in od kojih prasketajoče iskre so gotovo marsikojemu učitelju vnele zanimanje za povod dvoboja ali mu prižgale celó luč nad njim. Ti štirje gordični vozli so:

1. Kaj pripravlja na pouk v spisji!
2. Koliko je pouk v spisji odvisen od slovniskega pouka?
3. Kje naj se snov za spisje izbira?
4. Katere vrste spisja naj se goji v narodni učilnici in kako se naj dotična snov razdeli na posamezna šolska leta in na posamezne stopnje?

V naslednjih vrsticah poskušal bodem razvozlati te zamotane točke, a kjer ne bo šlo, jih kar presekat z mečem prevdarka, ki mi ga je pomagal opiliti največ Maks Schiebl & Comp., in katerega sem do cela obrusil deloma z lastno skušnjo, deloma v ostrem spominu na leta svojega učenja, sem od skrajne mladosti.

I. Kaj pripravlja na pouk v spisji?

Prej ko je možno odgovoriti na to vprašanje, mora se točno določiti, kaj je prav za prav spisje. Schiebl pravi naslednje: „Spisje je stilistično delo, t. j. pismena, prozajična vzporedba mislij o določenem tem predmetu, z namenom, doseči kak smoter“. Kateri znak te definicije se torej naslanja na vsebino kakega drugega pojma, ki jih ima polagati oziroma bistriti začetni pouk v ljudski šoli? Kateri znaki te definicije so že prejeli svoj izvor, svoj temelj v prvih letih šolskega pouka, kateri so pa nerazdružljivo v zvezi s poukom v spisji samem? Poglejmo natančneje! Da je spisje stilistično delo, o tem gotovo ne bode dvomil nikdo, pač pa bi znal marsikateri spisni zvezek protestovati, kako se predrzujemo razne slovnice vaje, razne spomine iz realnega pouka imenovati vaje v zlogu. Toda na to naj odgovarjajo dotični učitelji sami. „Prozajično mora biti spisje in razpravljati mora o določenem predmetu: „to je že takorekoč á priori vsakomur znano in ni nam treba otroke v tem oziru kaj pripravljati. Tudi dostavek, da ima spisje namen, doseči kak smoter, je za nas brez pomena.

Ostane nam torej kvintesenca: „Spisje je pismena vzporedba mislij“. Pismo je torej spisje v ljudski šoli, t. j. otroci morajo znati brez težkoč pisati črko za črko, besedo za besedo, stavek za stavkom. Da jim bo to mogoče, ima skrbeti učitelj, da učencu že pred poukom v spisji gladko teče pero, da mu vezanje črk v besede, in besed v stavke ne dela nobednih ovir. To je prva, neobhodno potrebna predvaja za spisje.

Nadalje: „Spisje so utelesene, ovekovečene misli“. Misli mora imeti učence, ki hoče sestavljati spisje, misli mora znati tudi izražati, — seveda ne gledé na popolno pravilnost, a vsekakor z besedami, pa ne kot učenec-začetnik tudi s pantomimami — zmožen mora biti te misli vsaj kratek čas določiti in držati. Tu ima učitelj ravno prva šolska leta polje, da pripravlja spisju rodovitna tla, ki imajo v sebi snovi na izbiro, toda snovi, katere otrok lahko in popolno asimiluje in iz katere more brez ovir spisje zá-se izerpavati. Nazorni nauk naj daje učencu nove pojme in naj mu bistri in popolnuje stare. Kjer ni pravih pojmov, tam ni mislij, kjer ni mislij, — tam ni spisja! Nazorni nauk dajaj mislim primerno obleko, namreč, skrbi za obilico mnogovrstnih, pravih izrazov! Tú je ravno kamen, ob katerega se jih je že izpodtaknilo mnogo, da ne rečem večina Jeremi-

gov, jokajočih nad razvalinami razrušenega darú božjega — jezika, in sicer zakaj!: ker so, izpodtakniviši se, začudeni obračali svoje poglede le v zrak, le v višino t. j. v višje razrede, a kamena pod svojimi nogami niso opazili. Toda ne le nazorni pouk, ampak ves elementarni pouk bodi delavnica, kjer se likajo, prenaorejajo izrazi, ustvarjajo popolno novi, kjer se jezik učenčev in duh njegov vadita gimnastike, tako da čila in krepka stopita pred sodišče bodočnosti, pred spisje.

Še jeden znak nam je ogledati! Kako pripravljaj na to, da bo vzporedba mislij pravilna? Prav za prav je itak glavna naloga spisja, da učenca privaja svoje misli pravilno razporejati, toda tudi že v prvih šolskih letih lahko vpljavamo, da logično in pravilno sestavlja svoje misli in to najbolj s tem, da mu dajamo priložnost, pripovedovati kratke povesti, opisovati zanimive dogodke itd. Na tak način navadimo njegovega duha na daljše, nepretrgano mišljenje ter mu delamo jezik in misli prožne in gibčne.

Torej še kratek pogled na to, kar sem omenil! Na pouk v spisji pripravlja (ali boljše: naj pripravlja):

1. Gladko, korektno pisanje, brez tehničnih težkoč.
2. Takošen elementaren pouk (posebno nazorni nauk in čitanje), da dobijo učenci množico novih pojmov in besedij, oziroma da se jim stari opilijo in popravijo.
3. Govorne vaje, s posebnim ozirom na gibčnost jezika in mislij, ter njih logično sestavo.

II. Koliko je pouk v spisji odvisen od slovniskega pouka?

Na to vprašanje moral bi vsakdo, ki pozna bistvenost spisja in komur je znan njegov konečni smoter, namreč: zmožnost svoje misli izraževati korak za korakom z vednim ozirom na konečni cilj in na stavljeno nalogo, — odgovoriti popolnoma negativno. Pouk v spisji ni nikakor podrejen slovniskemu pouku, ampak on stopa popolnoma svojo pot in ni torej do cela nič odvisen od drugih predmetov. Toda večina mož, ki se je dosihdob bavila s tem perečim vprašanjem, odrekla je spisju neposredno ali posredno vso samostojnost in ga podredila slovniskemu pouku, ne meneč se za to, da je njemu zastavljen samosvoj smoter. V učilnici se je pridno združevala slovnica s spisjem; vsaka beseda, vsak stavek moral je biti priklenjen na kak suhoparen paragraf, in to se je imenovalo pravilno spisje! Kako neki je le mogoče, da doseže učitelj svoj namen, če začjenja v spisji strogo po slovnici s prostim stavkom, potem stavke razširja in slednjič še le preide k zloženim stavkom, ne brigajoč se za to, da se je učenec že iz davna navadil govoriti v raznih pri- in podredjih, in da se je v čitanji že seznanil z mnogovrstnimi oblikami in zvezami! Obilica lepo donečih, slovnisko pravilnih besedij, konglomerat korektnih, vsem pravilom odgovarjajočih stavkov še ni nikakor stilističen proizvod, ki bi se smel ponašati kot dovršen kip z umetniško vrednostjo. Tak pouk učenca le ovira in mu ne daje priložnosti, da bi se navadil svojih misli tudi logično sestavljati; tako postopanje ne vlije učencu tistega navdušenja in ognja v žile, ki je potreben za izvršitev kake samostojne naloge.

Do cela drugačna luč pa obsveti paralelizem med poukom v spisji in slovniskim poukom, ako preišljujemo v kaki medsebojni zvezi sta oba predmeta. Zakon združevanja (koncentracije) je v tem slučaju največjega pomena, kajti malokje se najde taka sorodnost obravnavane snovi, kakor ravno med spisjem in slovnico. Saj ima slovniski pouk nalogo učenca navajati pismeno in ustmeno pravilno se izraževati, bodi-si z ozirom na pojedine besede, bodi-si z ozirom na stavke, a pouk v spisji le logično sestavlja posamezne stavke v večje skupine, posamezne misli in obsega mislij v logične vrste. Kakor kipar jemlje v ozir snov, iz katere mu je isklesati umotvor, tako naj tudi učitelj skrbi za dober in čvrst material, iz katerega učenci zidajo, koji jim bodi za podlago v spisji.

Spisje je naravno polje, kjer morejo učenci praktično pokazati svoje slovniške zmožnosti. Tu se učitelju razprostre pogled — posebno v višjih razredih — in on vidi, kaj malim slovničarjem še manjka, kje so na krivi poti, čemur še male glavice niso kos, sploh „kje jih še čevelj žuli“. Nekoliko rudečih črt pod posameznimi besedami ali slabo zvezanimi stavki, tri, štiri opombe v preparacijski zvezek, in načrt slovniškemu pouku za več ur je gotov! Toda le v slovniških urah naj se skušajo te rane celiti, nikakor pa ne med spisjem samim, kajti, kakor bi bilo premlevanje paragrafov med obravnavo leposlovnih beril osodepolno za njih konečni smoter, tako zamore tudi le nekoliko opomb, ki ne spadajo k stvari, prevreči in zmešati pouk v spisji in namesto lepo razvijajočih se mislij ustvarili bi v učenčevi glavi pravi kaos. Spisje bodi torej le kriterij slovniškemu pouku!

Toda tudi direktno zamore se pri pouku v spisji povspeshevati in razširjati slovniška vednost učenčeva. Tu ima učitelj priložnost, opozarjati učence na besede z različnimi pomeni in jim torej razširjati jezikovni zaklad. Tu čuti učence večkrat potrebo jedno in isto stvar, lastnost, dejavnost itd. izraziti z različnimi besedami; on se tako praktično seznanja z važnim delom slovnice sè sinonimiko. Tu ponavlja poglavje o podobno se glasečih besedah, ko sliši in čuti, kako neprijetno mu doné na uho nekatere besedne skupine. Spisje tudi nehoté opominja učenca, kako naj tvori zložene stavke, kje naj stoji odvisnik, kako naj zveže prva dva stavka, kako zopet naslednje k tema. Pojem o veznikih in o njih mnogovrstni rabi mu bode razbistril še le pouk v spisji. Spisje samo ali pa tudi radovednost učenčeva navaja učitelja, da v kratkem opozarja (toda nikakor ne razklada) na direkten in indirektnen govor, na razne priproste metafore, trope in druge stilistične posebnosti in lepote.

Posebno pa korektura daje mnogo prilike, da odpravljamo krive in napačne izraze, da utrjujemo učenca v tvorbi in zvezi stavkov, sploh, da mu bistrimo pojme o pravopisji, interpunkciji, skladnji, sklanji itd. Sicer nima nauk v spisji naloge, posebno slovniške napake odstranjevati, ali kakor pravi Schießl: „Es wird richtiger sein . . . , den Schüler positiv an das Richtige und Nothwendige zu gewöhnen, statt an dem nicht mehr zu ändernden Unrichtigen viel herumzukorrigieren —“, toda mrvica pouka, vpletena tu in tam, prinesla bo obilen sad, kajti učenec čuti, da še tako dobro izvršeno delo brez madežev ni lepo.

Videli smo torej na kako mnogovrsten način vpleta slovniški pouk svoje veje v spisje in kako krasno se da koncentracija obeh teh predmetov realizovati. Torej še enkrat na kratko:

Pouk v spisji ni nikakor podrejen slovniškemu pouku, pač pa naj bo ž njim v naslednji zvezi:

1. Pouk v spisji bodi le kriterij za obravnavo slovniške tvarine.
2. On naj daje priložnost, da se učenci vadijo: a) v pravilni rabi besed, b) v pravi zvezi stavkov, c) v umevanji in rabi stilističnih posebnostij in krasot.
3. Korektura spisja bodi zajedno korektura krivih in nepravilnih slovniških pojmov.

III. Kje naj se snov za spisje izbira?

Marsikateremu učitelju se je že pripetil ali ga še pa pričakuje naslednji slučaj: On si zastavi kako določeno nalogo, razvija o nji načrt, izdeluje skupno z učenci točko za točko, sestavlja z njimi misel za mislijo, — toda vspeha, ki ga je pričakoval, ni. Učenci so v svojih odgovorih okorni in neokretni, nobena izvirna misel se jim ne porodi v glavi, a spisje je z ozirom na svoj slog leseno in brez življenja. Kje je temu urok?

Spomnimo se na svoja dijaška leta, kako težko smo izdelovali naloge, katere nam niso bile po godu in predočimo si pomenljivo pravilo za spisje, namreč, da naj ima pi-

satelj navdušenje za svojo nalogo in da naj mu misli tečejo, ko kri po žilah, in uvideli bomo, da učencu zato ne gre delo izpod rok, ker nima zanj pravega zanimanja. In ravno na to stran nam je obračati svojo pozornost, kedar izbiramo snov spisju. Izborno pravi Schiefl: „Quält doch die Schüler nicht mit trivialen Stoffen; die Welt ist so unendlich reich an interessanten Dingen, dass es unverzeihlich ist, wenn man immer nur den Tisch, die Schultafel, die Bank etc. beschreiben lässt!“

Nikdar ne bomo na krivi poti in tudi v zadregi ne, ko izbiramo snov, ako se oziramo na individualnost učenčev in v spisje le to porabimo, kar je učence sam doživel ali kar ga vleče in miče. Mladi duhovi že potem naprej ugibajo v svoji glavi: „to in to bomo najbrž danes pisali v spisnice, to in ovo sestavljali bodemo gotovo v kratkem“. Če se pa učenci že za snov tako zanimajo, koliko bolj z veseljem se bodo še le poprijeli dela samega — spisja.

Da pa ta ogenj zanimanja pri otrocih vzplapola in da nikdar ne ugasne, treba je, da zajemamo snov za spisje iz naslednjih virov:

1. Iz takih dogodkov, ki so jih učenci sami doživali in o katerih želijo in hrepenijo kaj več izvedeti ali koje bi radi zapisali kot svoje rokopise, da jih ne pozabijo in jih lahko večkrat prebirajo. Taki vrelci za vzbujajoče naloge bi bili: Stvari in dogodki v domači hiši in v cerkvi, opazovanja v naravi, bližnji ribnik, sprevod, veselica, sejem, vlak na kolodvoru itd. Z največjim zanimanjem podal se bo učenec na izdelovanje takšne naloge, n. pr. „Opis sprevoda na dan sv. rešnjega telesa,“ kajti tu mu je vse živo pred očmi, vsi vtisi mu še mrgolé po glavi in vedno še sliši pokanje topičev, veličastno zvonjenje in godbo, vedno ima še v duhu pred sabó pestro množico. Na to vrsto snovi za spisje se je pa do sedaj skorej dosledno pozabljalo.

2. Iz predmetov, ki navdajajo učenca z željo in hrepenenjem, da bi se o njih še natančneje poučil ali katere želi v prosti, kratki obliki si za poznejše čase sestaviti. Z veseljem bo n. pr. pozdravil nalogo, naj sestavi zgodovinsko črtico domačega kraja ali tudi samo bližnjega gradu, ki mu še sedaj kot razvalina tolikrat vzbuja bujno domišljijo. Ves navdušen nam bo opisaval kak zanimiv dogodek svojih sorojakov ali celo iz kroga svojih součencev. Žarečih lic trudil se bo sestavljati pravljico ali pripovedko, ki mu je bila že od nekdanj tako ljuba in mila, z radostnim nasmehom napisaval si bo basen o lisici in petelinu, o šegavi opici itd., veseleč se, da jo bode mogel doma svojim malim bratem in sestricam prečitati kot svojo. Sezimo zato po snóvi, ki bo nežne duhove zanimala, in ko bodemo pregledovali dela mladih pisateljčkov ter sodili o njih dovršenosti, reči si bodemo morali, da „ni malo“, kar smo dosegli.

3. Iz raznih drugih virov, do katerih smo učenca namenoma pripeljali in iz kojih smo jim dali okusiti le nekaj kristalnih kapljic, da tem bolj hrepené po sveži vodi, — po spisji. Obravnaval sem n. pr. prirodopisno skupino „Gozd“, in učenci že slutijo, da bodo v kratkem slišali kako povest ali basen, ki si jo bodo napisali. Kako veselje! Pred nekaterimi dnevi čitali smo v berilu lepo povest; kaka radost za male učenjake, da smejo danes sami nastopiti kot samosvoji pisatelji povesti.

Eno nedeljo so krepko pokali topiči, onege dné smo pa slišali o iznajdbi smodnika, — ali se ne bode vsakdo veselo lotil snovi: „Smodnik“!

Potem takem bi bilo najvažnejše pravilo, ki se nam ga je držati, izbiraje snov in naloge spisju. Poišči take predmete, ki bodo učenca zanimali in ki se mu bodo dozdevali vredni, da jih napiše v svojo najlepšo knjižico — v spisnico. Kratki stavki, na katere naj bi se pri tem ozirali so:

1. Zajemaj snov iz raznih dogodkov, ki so jih učenci sami doživali in v katerih bi radi kaj več izvedeli ali koje bi si radi napisali!

2. Išči snov v predmetih, ki učenca direktno zanimajo!

3. Izerspaj si snovi iz stvarij in dogodkov, katere si učencem hoté ali vedoma napravil interesantnim!

IV. Katere vrste spisja naj se goji v narodni učilnici in kako se naj dotična snov razdeli na posamezna šolska leta ali na posamezne stopnje?

A. Katere vrste spisja naj se goji v narodni učilnici?

Značaj pouku v spisji v ljudski učilnici je utemeljen v nalogi ali zadači, ki je sploh postavljena temu zavodu. Ko bi imel osnovni učitelj le nalogo, otroke pripravljati za višja učilišča, zadoščevalo bi, da jih seznanj z zakonom sloga in da jih praktično navadi svoje misli ustmeno in pismeno pravilno izraževati. Ako bi znali začetniki v srednjih šolah kratke povestice in prav lahke opise pravilno v spisje sestavljati, nehale bi baje večne tožbe, ki jih moramo v tem oziru poslušati. Toda narodna učilnica ima še drugo, važnejšo zadačo, namreč: pripravljati učenca za poznejše življenje sploh in ga preskrbeti s tem, kar potrebuje praktično, bodisi v kateremkoli poklici. Saj vemo, kako žalostno upliva na nas, ako naletimo na kako konfuzno prošnjo ali pritožbo, kako otožen nasmeh nas obide, ko čitamo pismo, v katerem štrlé in frčé pojedine misli na vse strani, kakor perje skubeče se ptičice, ki naj prenaša listič „čez dolino in goró“. Zato naj se poda učenec tudi z ozirom na spisje ali na slog dovršen in utrjen v vrvenje svetá. Poučiti ga moramo torej ne le o kompoziciji povestij, basnij, pravljic in opisov, ampak tudi o sestavi — lahkih razprav in navadnih primerjav o spisovanji pisem in obrtnega spisja. Kot Atena oborožen naj stopi učenec med svet in naj bo zmožen svoje misli tudi pismeno krepko izraziti, dasi tudi v preprosti obliki, a premišljeno in logično.

Da torej učenca povoljno izvežbamo v slogu, vadimo v šoli sestavljati:

1. Povesti, 2. opise (pripovedujoče, zgodovinske itd.), 3. primerjave, 4. razprave (pripovedujoče, opisujoče) in kot posebno stroko spisja 5. pisma in obrtno spisje.

B. Kako se naj razdelijo te vrste spisja na posamezna šolska leta in na pojedine stopnje?

Da moremo pravilno razdeliti posamezne vrste spisja na razne stopnje, predočiti si moramo naslednje: Neobhodno potrebni so za vsako stilistično delo trije deli in sicer snov (vsebina), vzporedba (kompozicija) in stilizacija. Vsaka pripovedna naloga daje učencu že snov in kompozicijo, njemu je torej pridejati le še stilizacijo, t. j. primerne besede in stavke. Povest je torej najobjektivnejša izmed vseh vrst sloga, kajti ona potrebuje najmanj osebne duševne moči. Najsubjektivnejša pa je razprava, kajti ona ne zahteva od učenca samó stilizacijo in kompozicijo, ampak on si mora iskati navadno tudi vso snov hevrističnim potom. Razprava je potem takem najtežje stilistično delo, a reproduciranje povestij najložje. Sredi med obema nahaja se opisujoče spisje. Ta vrsta podaja učencu še vso snov, — bodi-si nazorno, bodi-si kot predstavo — toda stilizacijo in vzporedbo mora izvesti sam. S tem bi bil pa tudi že določen pot, po katerem je hoditi stilističnemu pouku v ljudski šoli.

Toda nekateri metodiki so drugačnega mnenja, in zahtevajo opisu prvo, najložjo stopnjo. Poslušajmo, kako jih pobija Schiefl: „Da jede richtige stilistische Darstellung als eine Entwicklung komponiert werden muss, so sind offenbar jene Darstellungen am einfachsten und leichtesten zu komponieren, die sozusagen von selbst sich als Entwicklungen gestalten. Dies ist nun der Fall bei den erzählenden Darstellungen, denn da der Gegenstand jeder Erzählung einen zeitlichen Verlauf hat und eine Entwicklung durchläuft, so braucht der Stilist, um Entwicklung in seine Darstellung zu bringen, Schritt für Schritt nur dem zeitlichen Verlaufe zu folgen — der Gegenstand selbst diktiert ihm alsdann den

ganzen Aufbau der Darstellung in die Feder. Bei Beschreibungen handelt es sich nun allerdings auch öfters um Stoffe, die einen zeitlichen Verlauf haben und bei deren stilistischer Darstellung die Komposition daher ebenfalls sehr einfach sich gestaltet. In den weitaus meisten Fällen aber starrt uns bei Beschreibungen ein regungsloser Stoff an, in den erst durch den Stilisten Leben, Bewegung, stetiger Fortschritt, Entwicklung gebracht werden muss. Die meisten Beschreibungen sind daher ungleich schwieriger zu komponieren, als Erzählungen“.

Naravna vzporedba različnih vrst spisja bi bila torej nekako tako-le:

I. stopnja (III., IV. šolsko leto) naj se bavi s povestmi, pravljicami in basnimi. (Toda s poslednjimi v manjši meri.)

II. stopnja (V. in VI. šolsko leto) vadi v kompoziciji raznih opisov in primerjav!

III. stopnja (VII. in VIII. šolsko leto) obravnava cvet spisja — razpravo.

S V. šolskim letom naj se začne tudi s kompozicijo pisem in polagoma naj se navajajo učenci na razne druge obrtne spise, toda takó, da se pravi pouk v spisji ne pretrga in v svojem razvitku ne moti.

Listek.

Tutti frutti.

Gospod urednik!

Vaše pismo me je presenetilo. Torej toliko potrdil ste morali dati, da ta in oni ni pisal zadnjega „listka“! Kdo bi si bil to mislil! Jaz sem si to lepo izmislil, ali recimo iz raznih kotov svojega spomina skupaj zbral, a Vi mi poročate v svojem ljubeznivem pismu, da so z vseh strani prosili Vas kolegi in kolegije (posebno te!) pismenih izjav, da oni niso pisatelji „tutti frutti“. Kaj sem res dregnul v sršenovo gnezdo? Ali velja morda tu pregovor: „Den schuldigen Mann geht der Grausen an“? Ali je toliko mojih kolegov in kolegij spoznalo v gospoj Meričevi — sebe? Smilijo se mi vsi oni, ki so obsojeni igrati vlogo gospice Rak, in odkritosrčno in skesano jih prosim odpuščenja; nikogar nisem hotel spraviti v zadrego. Vsem onim pa, ki so v gospe Meričevi našli — morda vsled prevelike rahločnosti — svojo sliko, povem, da se zelo motijo, ako menijo, da imajo gospico Rak ali pa njenega „hintermanna“ pred seboj. Ne. Rešetarju se nihče ni zanimal o tem besede, in da bi ne bil dobil oni dan

pisma od Vas, častiti gospod urednik, bi niti ne vedel, da sploh kdo čita „tutti frutti“. Hvala Vam za to, gospod urednik, kajti očeta neznansko mika zvedeti, kako se godi njegovim otrokom.

Sicer pa mislim gospod urednik, da bi bilo popolnoma v redu, ako bi si vsak, ki se čuti žaljenega, vtaknil št. 13. „Pop.“ ad memoriam aeternam za — ogledalo — ter molčal. —

Glejte, gospod urednik, ko sem čital Vaše pismo, sem se spomnil stavka: Mali uzroki imajo velike posledice. Jaz sem zbok dolgega časa, katerega imam v svojem zakotnem selu na x-u, — katero mero bi Vam že povedal? — recimo na kupe, — napisal par vrstic ter Vam jih poslal v milostno sodbo, a glej ga čuka! Moji rojaki tam doli v „Râjbinci“ bodo ponosni na-me, če zvedó o moji umetnosti „z reščetom strèjlati, a ne nêriti pa vând'r zadèjti“. Veste kaj mi je šinilo v glavo? Ti možje bodo iz samega narodnega ponosa „k' bôdò šli po svèjt po zim' inú polèjt“ prinesli meni v dar „veljiku reščetu“, da bo potem še z večjim veseljem in vspehom „čnil“ Vaš

Rešetar.

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

1. Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj izvolilo je na svojem občnem zboru dne 6. junija t. l. delegatom za letošnji občni zbor „Zaveze“ sledeče gospode: Ivan Kuref, nadučitelj v Dekanih, Josip Pečarič, učitelj v Kubedu, Josip Valentič, učitelj v Lazaretu pri Kopru.

2. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev loga-

škega okraja izbralo si je delegatom k „Zavezinemu“ občnemu zboru sledeče gospode: Janko Leban, nadučitelj v Begunjah, Drag. Dermelj, nadučitelj v Cerknici, Poženel Ivan, nadučitelj na Rakeku, Repič Peter, naduč. na Unci in Benedek Josip, naduč. v Planini.

3. Delegatje „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ so: gg. Al. Keelj, Jakob Furlan, E. Gangl in J. Dimnik, učitelji v Ljubljani.

4. Učiteljsko društvo za sevniško-brežiški okraj je zglasilo te delegate: gg. S. Eksel, učitelj v Rajhenburgu; Blaž Tominc, nadučitelj Globoko; Jos. Pečnik, učitelj Brežice.

5. Delegatom „učiteljskega društva za goriški okraj“ so voljeni ti-le gg.: Fr. Vodopivec, cesarski svetovalec in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Gorici; Rustja Anton, nadučitelj v Kalu; Orel Jos., nadučitelj v Prvačini; namestnik pa Lavrenčič Matija, nadučitelj v Št. Petru.

Udmino so poslali:

1. Učiteljsko društvo za Goriški okraj v poravnavo primanjkljaja na udmini za l. 1893 4 gld. 30 kr.

2. Učiteljsko društvo za Radovljiški okraj za leto 1895 6 gld.

3. Učiteljsko društvo Tolminsko 7 gld. 50 kr.

4. Slovenjigradec za 12 udov 1 gld. 20 kr.

5. Učit. društvo za celjski in laški okraj, 8 gld.

6. „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“, 5 gld in 5 gld.

Ob jednom se prosijo slavna okrajna učiteljska društva, da blagovolijo kmalo sporočiti, katera še niso to storila, imena delegatov za glavno zborovanje in tudi druge spremembe naznaniti podpisano tajniku „Zaveze“, da zamore sestaviti pravočasno poročilo.

Dol. Logatec, 8. julija 1895.

J. Kerne,
t. č. blagajnik.

I. Šega,
t. č. tajnik.

Iz logaškega okraja. Dne 4. julija t. l. imelo je „društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega“ svoj VIII. glavni zbor na Unci v šolskem poslopju. Vdeležba je bila še precej obila, a vsem se je poznalo, da pogrešamo dušo našega društvenega življenja, prerano umrlega V. Ribnikarja.

Gospod tajnik Al. Pin, kot tak ob jednom predsednika namestnik, otvori ob določenej uri zborovanje, spominja se v toplih besedah prerano umrlih tovaršev, namreč V. Ribnikarja, Jak. Ingliča in Jos. Gabroščka, ter pozove zbrane, da v znak sožalja vstanejo. Potem poroča o delovanju odbora v pretečenem letu, ter omenja med ostalim posebno to, da se je odbor snidel dvakrat, prvokrat se je izključno posvetoval o razstavi, ki se je imela prirediti letošnjo jesen, a se je vsled usodopolne katastrofe o Veliki noči preložila na bodočo jesen, druga seja pa je določila potrebno za glavno zborovanje.

Gospod P. Repič poroča o stanju društvene blagajnice, kjer je še precej kron ostalo, akoravno se še ni za to leto povse iztirjala letnina.

K 3. točki „o ustanovitvi deželnega učiteljskega društva“ poročal je precej obširno gospod I. Šega. Omenjal je vse glasove pro in kontra, dalje vse posledice, dobre in slabe, če se ustanovi tako društvo, ter slednjič stavil sledeča predloga, katera sta se z navdušenjem sprejela:

1. „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za šolski okraj Logaški“ se je izreklo na svojem občnem zboru dne 4. julija 1895 na Unci proti ustanovitvi samostojnega deželnega učiteljskega društva za vojvodino Kranjsko ter sprejelo predlog, da se ustanovi pri „Zavezi“ poseben odsek, to je zveze kranjskih okrajnih učiteljskih društev, kakor je nasvetovano v „Popotniku“ št. 7 od 10. aprila t. l. kar se tudi predsedništvu „Zaveze“ objavi (se je že storilo).

2. „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za šolski okraj Logaški“ naj naprosi slavno predsedništvo „Slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani“, da naj objavi vse došle mu nasvete o prenovi pravil za deželno učiteljsko društvo v svojem cenjenem glasilu, da zve vse kranjsko učiteljsstvo mnenja dotičnih okrajnih učiteljskih društev, ker, če se ustanovi deželno društvo, — seveda le tedaj če se dobi večina okrajnih učiteljskih društev za to — ne bode le v interes nekaternikom, temveč vsemu kranjskemu učiteljsstvu (kot dodatek je predlagal, da naj se posljeta oba predloga v ponatis obema listoma in sicer doslovno — to pa pri poročilu o tem zborovanju — če pa kateri list ne sprejme predlogov, se pa smatra list našemu društvu neprijazen).

Gospod J. Benedek poroča kratko a jedrnat o potrebi slovenskih zemljevidov za slovenske šole, ter povdarja, kak vrišči bi zagnali n. pr. Nemci ali Ogrji, ko bi se njih otroci morali poučevati po zemljevidih s slovenskimi in hrvaškimi imeni ter predlaga, da naj društvo pošlje prošnjo na deželni šolski svet, da dobimo v kratkem slovenske zemljevide, potrebna za naše slovenske šole. — A gosp. I. Šega se protivi temu predlogu, ker ta prošnja bi potem potovala od Pilata do Kajfeža in stvar se zopet zavleče za nekaj let, predlaga pa, da se sestavi spomenica za napravo slovenskih zemljevidov, dpošlje predsedništvu „Zaveze“, katero naj jo pošlje naravnost ministerstvu za uk in bogočastje. Gospod Benedek se strinja s tem predlogom, kateri se jednoglasno sprejme. — Rajaemu tovarišu Jak. Ingliču se sklene postaviti nagrobni spominek letos in sicer se prepusti vse potrebno odboru. A V. Ribnikarju pa postavimo drugo leto dostojen spominek, v to se naj tudi slavna „Zaveza“ naprosi, da podpira nabiranje doneskov. — Izmed nasvetov naj omenim le nekatere. Gospod I. Šega je predlagal, da naj društvo imenuje gospoda profesorja in c. kr. okrajnega šolskega nadzornika V. Zupančiča svojim I. častnim članom in mu brzojavno to sporoči. In drug nasvet njegov je bil, da naj društvo objavi „javno prošnjo“ v obeh naših listih, da naj pedagogično društvo v Krškem skliče svoj občni zbor v Novem mestu z občnim zborom „Zaveze“. Oba predloga sta bila jednoglasna sprejeta, posebno je pa prvi obudil nepopisno veselje in zadovoljstvo. Gospod profesor Zupančič se nam je tudi takoj brzojavno zahvalil za izkazano mu čast. — Bilo je potem še

veliko raznih nasvetov in želja sprejetih, le da bi tudi imeli dokaj uspehov.

Gospod I. Šega je tudi izrazil željo, da naj zborovalci podpirajo po svojih močeh „Popotnika“ in „Knjižnico za mladino“, da bodeti obe podjetji vspevali v našo čast in ponos; gospod J. Leban je pa predlagal, da naj se izreče gosp. A. Gabrščeku zahvala za njegovo požrtvovalnost pri podjetji „Knjižnice za mladino“.

Odbor se je izvolil sledeči: G. Josip Benedek, nadučitelj v Planini, predsednik; gosp. Ivan Šega, učitelj v Dol. Logatcu, predsednika namestnik in tajnik; odbornikom pa gg. Iv. Kernc, nadučitelj v Gor. Logatci; Karol Dermelj, nadučitelj v Cerknici in P. Repič, ob jednem blagajnik, nadučit. na Unci.

Delegatom za „Zavezo“ so pa voljeni gospodi Janko Leban, naduč. v Begunji; K. Dermelj, naduč. v Cerknici; Ivan Poženel, naduč. v Rakeku; P. Repič, nadučit. v Unci in J. Benedek, naduč. na Planini.

Potem zaključil novoizvoljeni predsednik zborovanje in se zahvali začasn. predsednikovemu namestniku gosp. A. Pinu za trud, ki ga je imel do sedaj.

Po skupnem obedu — kjer se je pa zelo poznalo, da teži vse vdeležence neka boleсна zavest, in vsled tega ni bilo skoro nič napitnic, le jedino gospod J. Benedek je napil spominu rajnega gosp. Ribnikarja, in gospej vdovi Ribnikarjevi se je tudi pri tej priliki odposlalo brzojavno sožalje — napotili smo se nekateri v velezanimive škocijanske jame, katere nam je blagovolila odpreti graščinska gosposka v Planini.

—g—

Iz Ljutomerskih goric. K zborovanju ljutomerskega učiteljskega društva v četrtek 4. julija sešlo se je 16 članov. Počastili so zborovanje tudi trije gostje iz ormoškega okraja: gosposličini Gabršček (Svetinje) in Svoboda (Sv. Miklavž) in gosp. Spende (Sv. Miklavž). Predsednik nadučitelj Robič jih krepko pozdravi.

I. Zapisnik zborovanja dne 1. junija se prečita in odobri.

II. Predsednik naznani sledeče dopise:

a) „Die von dem geehrten Lehrervereine mir dargebrachten Glückwünsche haben mich sehr erfreut und ich spreche denselben hiefür meinen verbindlichen Dank aus. Graz, am 14. Juni 1895. Der k. k. Statthalter: Kübeck“.

b) Učiteljstvo mariborskega učiteljskega javi, da je profesor Levitschnigg 22. junija umrl. — Naše društvo šteje v svoji sredini več članov, ki so bili pokojnikovi učenci-gojenci in se ga hvaležno spominjajo. Izrazili smo svoje sožalje, da smo vstali raz sedeže.

c) Ukaz vis. c. kr. deželnega šolskega sveta z 14. junija t. l., št. 4715, s katerim se prestavijo šole IV. plačilnega razreda v III. plačilni razred in se nakaže višja plača učiteljem počenski od 1. julija.

III. Gospod Šijanec ml. je govoril o „učiteljevem ugledu v šoli in izven šole“ ter nas seznanil z onimi načeli, po katerih si more učitelj (učiteljica) pridobiti in ohraniti neobhodno potrebni svoj ugled. Tudi gospod Cvahte nam je o tem predmetu povedal več dobrih misli.

IV. Gospod Karba je govoril o risanji brez stigem ter zastopal načelo, da naj učenci rišejo brez vsakega merilnega pripomočka. Temu so ugovarjali gg. Šijanec ml., Zacherl, Herzog in Šalamun, kateri so za to, da naj se poslužujejo učenci pri risanji brez stigem merilnih pripomočkov. Gospod Cvahte je nasvetoval posredovalno, naj se prepusti učitelju, ali naj rabijo učenci merila ali ne.

Predsednik povdarja živahnost, katera je vladala pri današnjih pedagogičnih razpravah, — kar je za naše društvo veselo znamenje — ter zaključil zborovanje o poludne. — Potem so sledile kolegijske in zabavne razprave pri vselem obmizji v senčnati „stari pivarni“ in na njenem kegličici.

Hum pri Ormoži. (Naše učiteljsko društvo) imelo je 14. julija t. l. redno zborovanje v Ormoži. Preveč materialistični smo, rekel bo marsikdo, ako omenim, da je naš predsednik z velikim veseljem v veliko veselje vseh omenil zboljšanje materijelnega stanja štajerskega učiteljstva. Čemu bi nas ne veselilo, ako spoznamo, da se nam je pripoznalo to, kar kot bedni trpini zaslužimo in kar smo s prošnjami dosegli. Ravnali smo se po vzgledu svetopisemskem „kdor nevtrudljivo trka, temu se odpre“. Odprlo se nam je, uslišalo našo opravičeno prošnjo ter podelilo se nam je naše zasluženno zboljšanje, sicer ne v taki meri, kakor se je mislilo. Boljše je ko nič saj je tudi vrabec v roki boljši, kot golob na strehi. Krepko pozdravi potem novo pristopivšega uda gospoda Mat. Spende-ta, želeč mu dobro uspevanje v našem okraju. V zadnjem času zadela je naš okraj velika čast, kajti obiskala sta naše kraje dva imecna gospoda. 4. junija prišel je Nj. cesarska Visokost nadvojvoda Eugen v Ormož, da si ogleda posestva nemškega viteškega reda. Deputacija našega društva se je poklonila v imenu društva visokemu gospodu, kateri jo je prijazno vsprejel ter vsakega posebej z nagovorom počastil. Dober mesec pozneje pa so prišli premilostljivi naš vladika k nam delit sv. birmo. Tudi njim se je po deputaciji naše društvo udanostno poklonilo. Preblagi gospod so deputacije z radostjo vsprejeli ter povpraševali osobito po društvenih zadevah. Pri odhodu deputacije naročili so ji, naj vsem društvenikom sporoči njihov pozdrav. Spomni se nadalje tudi žalostnega dogodka, smrti mariborskega profesorja na učiteljski, gospoda Ivan Levitschnigga, ter omenja, da je naše društvo v imenu istega učiteljskemu zboru kondoliralo. Po prečitanem zapisniku se preberejo razni došli dopisi osobito dopi

nekaterih društev, katera hočejo ustanoviti posebno podporno društvo „Selbsthilfe“. Na predlog gospoda Košara pride razmotrivanje o tem dopisu pri prihodnjem zborovanju na dnevni red. Pesem, katero je zložil gospod B. Flegerič v slovo gospodu dr. K. Jarcu se krajnim šolskim svetom toplo priporoča. Čitajo se še nekateri drugi dopisi ter preide k tretji točki o konferenčnih vprašanjih. O prvem poročal je gospod Košar, o drugem: gospod Porekar, a o tretjem gospod Rajšp. Postavili so se razni stavki ter vnel se je zlasti pri prvem in drugem vprašanju živahni razgovor, katerega so se udeležili gg. Šalamun, Freuensfeld in Šabec. Volili smo potem jednoglasno delegatom za letošnji glavni zbor „Zaveze“ v Novem mestu glč. Lucijo Gabršček, gosp. Antona Porekar-ja, ter gospoda Ernsta Slauc-a. Namestnikom teh so izvoljeni gospodi Kosi Anton, Adolf Rosina in Anton Sivka.

Predsednik priporoča še „knjižnico za mladino“, „slovansko knjižnico“, Jungejev „Prirodopisni pouk“ in Volaričeve skladbe.

Na predlog g. Aug. Šabec-a se soglasno sklene, naj bi se pri letošnjem uradnem zborovanju pela patrijotična pesem Nedvedova „Avstrija moja“ od učiteljstva vseh treh okrajev. Stavi se predlog, da se pri zelo vročih dneh popoldanski pouk opusti in da društvo v to svrhu prosi dovoljenja pri okrajnem šolskem svetu. Se vsprejme. Daj Bog, da se pri prihodnjem zborovanju 1. septembra vidimo v obilnejšem številu ko to pot, da tako častno zaključimo delovanje in gibanje v tem šolskem letu ter da bomo lahko rekli: „Finis coronat opus!“ A. Š. Humski.

Sv. Vid pri Šmarji. Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo imelo je svoje peto letošnje zborovanje 7. julija pri Sv. Križu poleg Slatine. Navzočih je bilo šest gospodov tovarišev iz rogatskega in pet iz šmarskega okraja.

Gospod predsednik pozdravlja iskreno vse došle, povdarjajoč posebno tega zborovanja namen, sniti se z cenjenimi tovariši rogatskega okraja. Z veseljem priznava, da se je naša nada tudi vresničila.

Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja.

Po razgovoru o preskrbljenji nagrobnega kamena za pokojnega tovariša gospoda Vodlaka, sklene se, da mora ranjki na vsak način spomenik dobiti. Kdo mu ga postavi in pod katerimi pogoji, določilo se bo pozneje.

Prečita se do polovice dopis, tičoč se osnovanja nekega društva, in na predlog gospoda Dreflaka voli se odsek, ki bo dotično vprašanje pretresoval in prihodnjic o njem poročal. V odsek bili so voljeni gospodi Dreflak, Strmšček, Škrabl.

Potem sledi dolgotrajni razgovor o risanju, o katerem se je sklenilo, naj se rabi pri risanju brez stigem mera. Drugega se vsled različnosti mnenj ni moglo doseči, sicer se bo nadaljeval razgovor še

pri prihodnjem zborovanju, ki se priredi 11. avgusta v Šmarji. Šentvičan.

Maribor. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo delovalo v četrtek 1. avgusta ob 10. uri dopoludne v učiteljski v Mariboru svoje 3. redno zborovanje, pri katerem bo g. ravnatelj Schreiner govoril „O napeljevanju učencev k samodelavnosti“. Ker je ukreniti tudi potrebno o raznih došlih važnih dopisih, nadeja se prav mnogobrojne vdeležbe
odbor.

Ljutomer. (Vabilo.) V rešitev nekaterih društvenih stvari zboruje učiteljsko društvo izvanredno v četrtek 1. avgusta ob 10. uri v Franc-Jožefovi šoli. Vse člane vljudno vabi
predsednik.

Iz konjiškega okraja. (Vabilo) k društvenemu zborovanju konjiškega učiteljskega društva dne 1. avgusta t. l. ob 11. uri dopoludne v šoli v Zrečah. I. Dopisi. II. Podavanje gospoda nadučitelja Eberla o petji po številkah. III. Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. IV. Vplačevanje društvenine. V. Prosti nasveti. NB. Posameznih vabil se ne bo več pisalo. Kakor se vselej, bomo se gotovo tudi tokrat v Zrečah dobro imeli; torej na veselo svidenje!
Odbor.

Iz šmarijskega okraja. (Vabilo.) Šmarijsko-rogatsko učiteljsko društvo zboruje dne 11. avgusta t. l. ob jednih popoludne v Šmarji pri Jelšah po sledečem vspredu: Zapisnik in dopisi. Prirodopisje po Jungejevi metodi. Ugled učitelja. Poročilo odseka o bodočem društvu „Selbsthilfe“. Paberki in slučajnosti. K obilnej vdeležbi vljudno vabi odbor.

Iz slovenje-bistriškega okraja. (Vabilo.) Dne 1. avgusta t. l. bo zborovalo slovenje-bistriško društvo v Slovenski Bistrici po tem-le vspredu: 1. ob 1/2 10. uri dopoludne pevska vaja. 2. Zapisnik in dopisi. 3. Predavanje gospoda Vobiča. 4. Volitev delegatov za letošnji občni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Novem mestu. 5. Nasveti in želje. Nadeja se, da pridejo udje in pevci točno in v obilnem številu.
Odbor.

Od Gornjegrada. (Vabilo.) Gornjegraško učiteljsko društvo zborovalo bo dne 1. avgusta t. l. točno ob 9. uri dopoludne v Gornjemgradu po tem-le vspredu: 1. Zapisnik. 2. Predavanje o učiteljevem taktu, gosp. Fischer-Ijubno. 3. Pogovori o konferenčnih vprašanjih. 4. Predlogi in nasveti. K polnoštevilnej vdeležbi vabi najvljudneje

Ivan Kelc, t. č. predsednik.

Št. Pavel, 20. julija 1895. (Vabilo) k zborovanju Savinjskega učiteljskega društva 8. avgusta

t. l. popoldne ob 3. uri pri Sadniku ob Savinjskem mostu, kder bode na dnevnem redu nadaljevalna razprava pedagoških vprašanj za letošnje uradno okrajno učiteljsko konferencijo. K polnoštevilni vdeležbi vabi vljudno odbor.

Iz radovljiškega okraja. (Vabilo) k slavnosti odkritja spominske plošče umrlemu nadučitelju bivšemu predsedniku učiteljskega društva za radovljiški okraj, gospodu Marku Kovšči v Kropi, ki se bode vršila v dan okrajne učiteljske konferencije 31. julija t. l. in sicer po naslednjem vspredu: 1. Ob 8. uri zjutraj sv. maša zadušnica v župni cerkvi v Kropi. 2. Po maši obisk groba pokojnikovega, na kojem se bode pela žalostinka. 3. Slavnostni govor gospoda c. kr. nadzornika Frančiška Levca in odkritje spominske plošče v šolskem poslopij. Po končani okrajni učiteljski konferenciji

skupni obed v gostilni gospoda J. Jalena v Kropi. Pokojni nadučitelj Marka Kovšca v Kropi je bil mož vrlo krepkega značaja in izbornen zagovornik našega stanu. Radi tega je pričakovati, da se udeleži te slavnosti v mnogobrojnem številu tudi p. n. učiteljstvo drugih okrajev, v kar ga vljudno vabi učiteljskega društva za radovljiški okraj odbor.

Iz Trnovega. (Vabilo) k občnemu zborovanju učiteljskega društva za postojnski šolski okraj dne 6. avgusta t. l. ob 10. uri predpoludne na Razdrtem v šoli. Vspored: 1. Predsednikov nagovor. 2. Sadjarstvo v ljudski šoli. (Predava M. Kalan.) 3. Vporaba Fettich-Frankheimovega zemljevida za postojnski šolski okraj. (Poroča R. Hrovat.) 4. Tajnikovo poročilo. 5. Blagajnikovo poročilo. 6. Volitev novega odbora. 7. Posamezni nasveti. K mnogobrojni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz goriškega okraja. (Raznoterosti.) Šolsko leto smo sklenili po odloku okr. šol. sveta 16. t. m.; kajpak, raje tri dni kasneje nego jeden dan prej! — Pretekli sta že dve leti, da nismo imeli v našem okraji okrajne učiteljske konferencije, čeprav zakon veleva, da ima biti vsako leto! Saj tudi za lansko deželno bilo je treba še le dregati. Letos bi bila konferencija zlasti potrebna, da bi se določilo, kaj in kako imamo poučevati risanje brez stigem po odredbi vis. c. kr. dež. šol. sveta, ki tako zaukazuje za bodoče šol. leto. Meni se dozdeva, da iz te moke ne bo kruha! Kako naj bi 10—12letni otroci prostoročno brez stigem narisali one like, ki jih sedaj po stigmah z veliko težavo rišejo! Čudno to ni, ker roke so težke in vajene težkega dela bolj, nego svinčnika in peresa, katera jim prideta le v šoli v roko. Prepričan sem, da ti izdelki ne bodo ne vzbujali ne krepili čustva do lepega!*) Saj se še mi učitelji (in tudi geometri) poslužujemo črtala in šestila, od otrok pa zahtevamo kaj več!! Izginilo je risanje iz nižje skupine (1., 2. in 3. šol. leto), upam, da jo novih izkušnjah izgine tudi iz višje, kar jedino bi bilo pametno.** (V mislih imam šole jednorazrednice s poldnevnom poukom). Oni čas, ki se izgublja s tem predmetom, naj bi se uporabil raje za kak drugi, bolj koristen in v resnici potreben n. pr. jezik, računstvo. Sploh bilo bi treba mnogo, mnogo popraviti v naših sedanjih učnih načrtih, po katerih se sploh ni mogoče niti ravnati v marsičem. Omenjam le računstvo, ki bi se imelo (po uč. načrt.) poučevati skupno v 4., 5. in 6. šol.

*) V tem se z Vami ne strinjamo, ker iz skušnje znamo, da se tudi brez stigem v risanju dosežejo lahko lepi — da celo boljši vspehi. Uredn.

**) Tudi v tem Vam ne moremo pritegniti, kajti risanje zdi se nam prevažen predmet ljudske šole zlasti gledé na pripravo gojencev za življenje. Uredn.

letu. Četrtoletniki, ki imajo 2., oziroma začnejo s tretjo računico, naj bi se skupno poučevali z onimi, ki se učijo po 4. in 5. računici! To se pravi, ali naj spijo četrto- in petoletniki ali pa šestoletniki, kajti, kar je za prve, ni za druge in obratno. Zato pa menim, da ni učitelja, da bi se ravnal v tem obziru po uč. načrtih!

V cenjenem „Popotniku“ je večkrat čitati o velikem pomanjkanji učiteljskih moči na Štajerskem. Tudi pri nas je občutiti to vedno bolj, kajti mnogo moči, zlasti učiteljic si išče službe na Štajerskem in Kranjskem, kjer so bolje plačane. V tem oziru nas krasni spol prekaša, kajti želeli bi bilo, da se tudi učitelji v večjem številu drugam obračajo, kjer bodo za težavni svoj trud bolje odškodovani nego na Goriškem. Zlasti bi bilo svetovati novincem, da poskušajo srečo mej kranjskimi in štajerskimi brati in gotovo se ne bodo kesali, kakor izkušnja uči.

S tem bi nam starejšim pripomogli, da se vprašanje o učiteljskih plačah čim prej reši. Kajti, ko bodo videli naši „izvoljeni“ v dež. zboru, da učit. moči zelo pomanjkuje, bodo prisiljeni kaj storiti v zboljšanje našega gmotnega stanja.

Kakor je cenjenim gosp. čitateljem „Popotnika“ gotovo že znano, razsodilo je upravno sodišče, da mora goriški magistrat s prih. šol. letom ustanoviti štirirazrednico s slov. učit. jezikom v Gorici. Za gor. Slovence je to važna pridobitev po dolgoletnem boji, sedaj bode pa menda prišla na vrsto slovenska oziroma slov.-nemška gimnazija, (ako ne bodo Lahi tudi za se laške zahtevali.) Naj bi se tudi to vprašanje čim prej ugodno rešilo! x.

(Ustmeni zrelostni izpiti na c. kr. učiteljski v Mariboru) so se vršili pod predsedništvom c. kr. deželnega šol. nadzornika gospoda

Viljelma Linhart-a 9., 10., 11., 12. in 13. t. m. Zrelostni izpit je delalo letos 12 četrtoletnikov, 1 eks-termist in 15 odgojenk četrtoletnic zasebnega učiteljsišča č. šolskih sester v Mariboru. Potrjenih je bilo 11 četrtoletnikov in 8 odgojenk četrtoletnic, 1 četrtoletnik in 4 odgojenke so reprobirani na 2 meseca, 2 odgojenki na 1 leto; zunanji izprašaneec je odstopil pred ustnenim izpitom, 1 kandidatinja ni prišla zaradi bolezni k izpitu. Za nemški in slovenski učni jezik je bilo aprobiranih 8 odgojencev in 2 odgojenki, samo za nemški učni jezik 4 odgojenci in 6 odgojenk.

(„Slovensko pevsko društvo v Ptuj.“)
Vsi p. n. častiti tovariši, koji žele o priliki velike pevske slavnosti v Ptuj skupnega prenočišča, naj se blagovolijo v to svrhu po dopisnici obrniti do gospoda Ivana Kauklerja, nadučitelja v Ptujski oklici. Na veselo svidenje! Odbor.

(Okrajna učiteljska konferencija) za radovljiški okraj se bode vršila dne 31. julija t. l. v šolskem poslopju v Kropi. (Gl. društ. poročilo.)

(Slovensko-nemška gimnazija v Celji) je dovoljena, kajti postavka za njo v državnem pro-

št. 560. Učiteljske in podučiteljske službe.

V političnem okraju celjskem so umestiti stalno ali začasno sledeča učna mesta:

I. Šolski okraj: Celjska okolica.

1. Podučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Galiciji, pošta Zalec, III. plačilni razred, za samske prosilce tudi prosto stanovanje.

2. Podučiteljska služba na četrirazredni deški ljudski šoli pri Sv. Juriji ob j. ž., III. plač. razr.

3. Podučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Dramljah, III. plačilni razred s prostim stanovanjem.

II. Šolski okraj: Konjice.

4. Učiteljska služba na trirazredni ljudski šoli v Zrečah, III. plač. razr. s prostim stanovanjem.

III. Šolski okraj: Šmarje.

5. Služba učitelja-voditelja na jednorazredni ljudski šoli na Sladkigori, pošta Šmarje, III. plačilni razred s prostim stanovanjem.

6. Podučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Zibiki, pošta Pristova, III. plačilni razred s prostim stanovanjem.

7. Podučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Vidu, pošta Šmarje pri Jelšah, III. plačilni razred s prostim stanovanjem.

IV. Šolski okraj: Laški.

8. Podučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Dolu, pošta Hrastnik, III. plačilni razred s prostim stanovanjem.

9. Podučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Jeditri nad Laškim trgom, III. plačilni razred s prostim stanovanjem.

10. Podučit. služba na dvorazredni ljudski šoli v Jurkloštru, III. plač. razr. s prostim stanovanjem.

Prosilci ali prosilke za katero teh služb naj vložijo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim in sposobnostnim spričevalom, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) in z ozirom na mesto voditelja tudi z dokazom sposobnosti, subsidiarno poučevati v katoliškem veronauku, potom predstoj-

računu je bila tudi v 3. branji sprejeta z veliko večino 99 glasov.

Oklic.

Več gospodov tovarišev izrazilo mi je željo, po sliki (fotografiji kabinete velikosti) nepozabnega ranjkega V. Ribnikarja, predsednika „Zaveze“. Ako želi še kateri cenjenih tovarišev ali tovarišice imeti sliko, naj se blagovoli oglasiti po dopisnici pri podpisaneu, da vem, koliko komadov mi je naročiti in kako bo de s cenou. Oglasé naj se pa prej ko mogoče, da bodem zamogel že v prihodnji številki „Popotnika“ prijaviti cenou. Čim več se jih oglasi, tem nižje bo de cena.

V Dol. Logatci, dne 6. junija 1895.

Iv. Šega.

Prošnja.

Slavno predsedništvo „Pedagogičkega društva v Krškem“ se tem potom najuljudneje prosi, da blagovoli sklicati svoj redni občni zbor istočasno z občnim zborovanjem slavne „Zaveze“, katera zboruje dne 4. in 5. septembra t. l. v Novem mestu.

Predsedništvo „Društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“ v Planini, dne 19. julija 1895.

I. Šega, s. r.

t. ž. tajnik.

J. Bénédek, s. r.

t. ž. predsednik.

nega okrajnega šolskega sveta do 10. avgusta 1895 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Celje, 10. julija 1895.

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 243.

Podučiteljske službe.

Na javnih ljudskih šolah III. plačilnega razreda v Artičah in Pišecah je umeščati po jedno, na Bizeljskem po dve podučiteljski službi stalno oziroma začasno.

Prosilci za te službe naj vložijo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim, oziroma s spričevalom učne sposobnosti in z domovnico, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta pri dotičnih krajnih šolskih svetih do 15. avgusta 1895.

Okr. šolski svet v Brežicah, 1. julija 1895.

Predsednik.

Št. 248.

Podučiteljske službe.

Na javnih ljudskih šolah III. plačilnega razreda v Bučah, v Polji, v Podsredi, Koprivnici in Prevorjah je umestiti po jedno podučiteljsko službo.

Prosilci za te službe naj vložijo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim, oziroma s spričevalom učne sposobnosti in z domovnico potom predstojnega okrajnega šolskega sveta pri dotičnih krajnih šolskih svetih do 10. avgusta 1895.

Okrajni šolski svet Kozje, 1. julija 1895.

Predsednik.

Št. 322.

Podučiteljsko mesto.

II.

Na dvorazredni ljudski šoli v Spodnji Polskavi ima se do jeseni namestiti podučiteljsko mesto definitivno ali provizorično z dohodki po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje prošnje z zreloizpitnim spričevalom, oziroma s spričevalom učne usposobljenosti in domovnico opremljene do 15. avgusta t. l. pri kraju. šol. svetu v Spod. Polskavi. Okr. š. svet Slovenjebistriški, 10. jul. 1895.

1-2

Predsednik: Kankowsky s. r.

Vsebina. I. Sedmi glavni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — II. Pouk v oddelkih. (H. Schreiner.) — III. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) — IV. Pouk v spiji v ljudski šoli. (Josip Brinar.) — V. Listek. (Tutti frutti.) (Rešetar.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji.